

Yevropa Ittifoqi – O‘zbekiston: Barqaror energiya kunlari

Xalqaro konferensiya

O'zbekistonda energosamaradorlik: istiqbol va muammolar
Radisson Blu mehmonxonasi, Toshkent, 2023-yil 27- iyun

Aniq ma'lumotlar asosidagi energiya iste'molini tekshiruvdan o'tkazishning strategik rejalashtirishdagi roli (Gruziya tajribasi)

Natalya Shatirishvili, Energetik siyosatni rejalashtirish bo'yicha ekspert «Gruziya
uchun jahon tajribasi», WEG

Mundarija

Dalillar asosida energiya siyosatini rejalashtirishning asosiy tamoyillari

Energetika statistikasini yaxshilash va kengaytirish uchun tadqiqotlardan foydalanish

Energetika siyosatini rejalashtirishda tadqiqot natijalaridan foydalanish. Gruziya tajribasi

Dalillar asosida energiya siyosatini rejalashtirishning asosiy tamoyillari

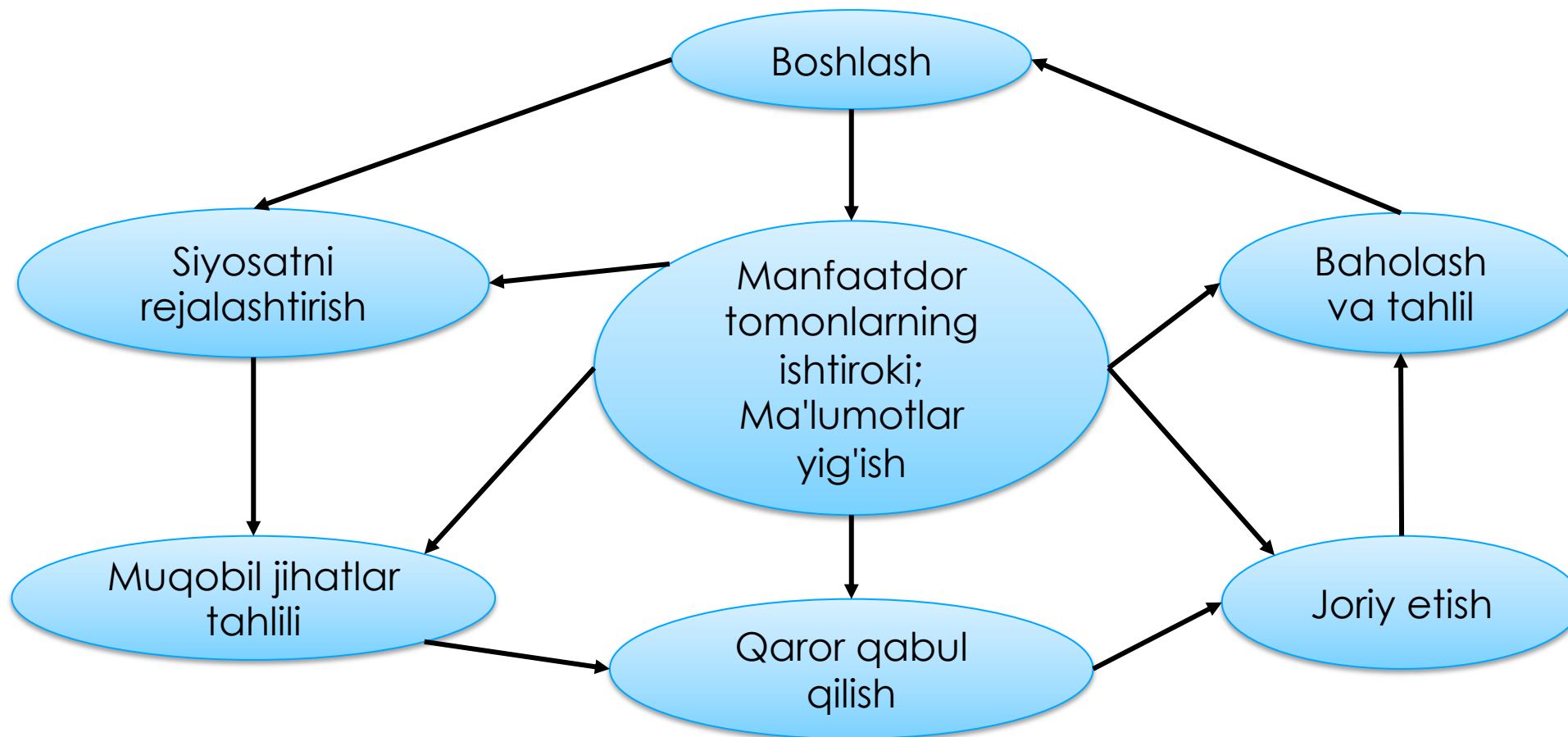
Dalillarga asoslangan energiya siyosatini rejalashtirishning afzalliklari:

- Samarali qarorlar qabul qilish imkoniyatlarini oshiradi va resurslarni noto'g'ri taqsimlash xavfini kamaytiradi
- Xolis qarorlar qabul qilish va jarayonda oshkoralikni oshirishga olib keladi
- Bu turli sektor ishtirokchilari tomonidan qabul qilingan qarorlarga bo'lgan ishonchga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Asosiy omillar:

- Sifatli ma'lumotlar va axborotning mavjudligi
- Ma'lumotlarni tahlil qilish va siyosatni baholash ko'nikmalariga ega bo'lgan professionallar jamoasiga ega bo'lish
- Rejalashtirish vositalaridan foydalanish (energetika tizimini modellashtirish): quvvatlarni kengaytirishni rejalashtirish modellari (WASP IV, PLEXOS), o'rta muddatli rejalashtirish modellari (MESSAGE, MARKAL TIMES) va boshqalar.
- Davlat qarorlarini qabul qilish jarayonlarida dalillar asosida tahlil va tavsiyalardan foydalanish siyosatini rag'batlantirish.

Dalillar asosida energiya siyosatini shakllantirish jarayoni



Energetika statistikasini yaxshilash va kengaytirish uchun tadqiqotlardan foydalanish

Tadqiqotlar natijasida olingan ma'lumotlar va axborot (rejalashtirish uchun):

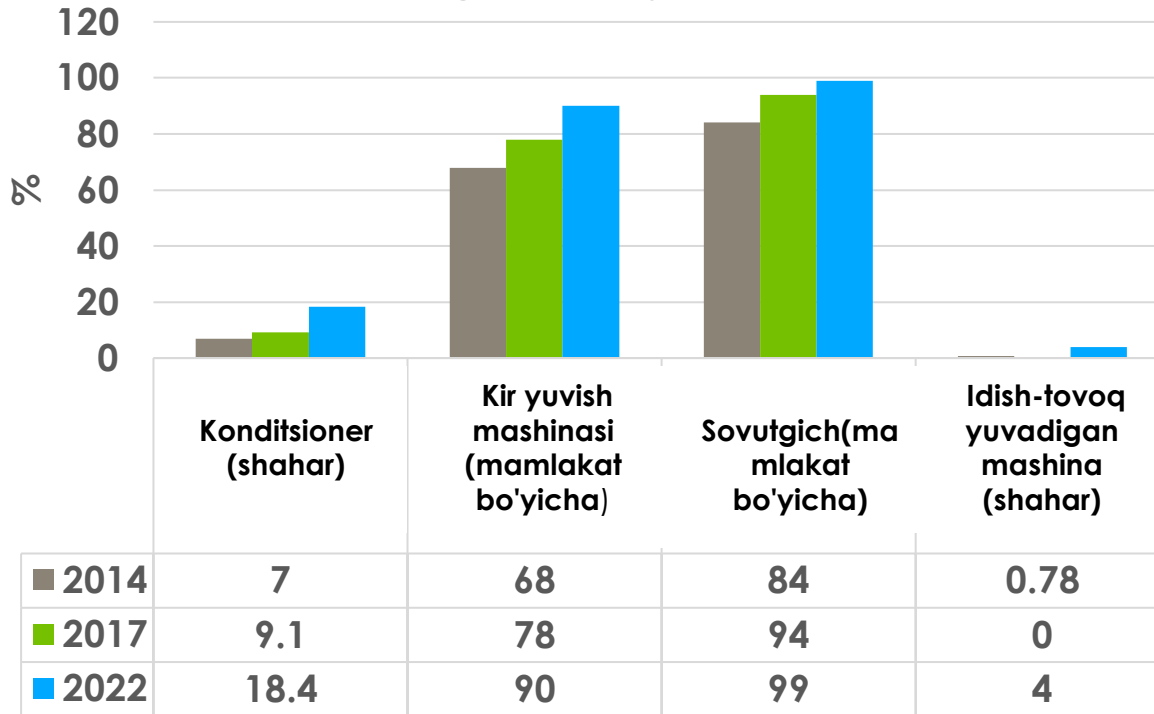
- Iste'molchi xatti-harakatlarining namunalari
- Iqtisodiyotning turli tarmoqlarida energiya iste'moli tuzilishi
- Iqtisodiyotning turli sohalarida qo'llaniladigan texnologiyalar (texnologiyani o'zlashtirish sur'ati)
- Foydali energiya iste'molining har xil turlari (isitish, yoritish va boshqalar) uchun iste'mol egiluvchanligini aniqlash/baholashga yordam beradi.

Tadqiqotlar natijasida olingan ma'lumotlar va axborot (siyosat tahlili uchun):

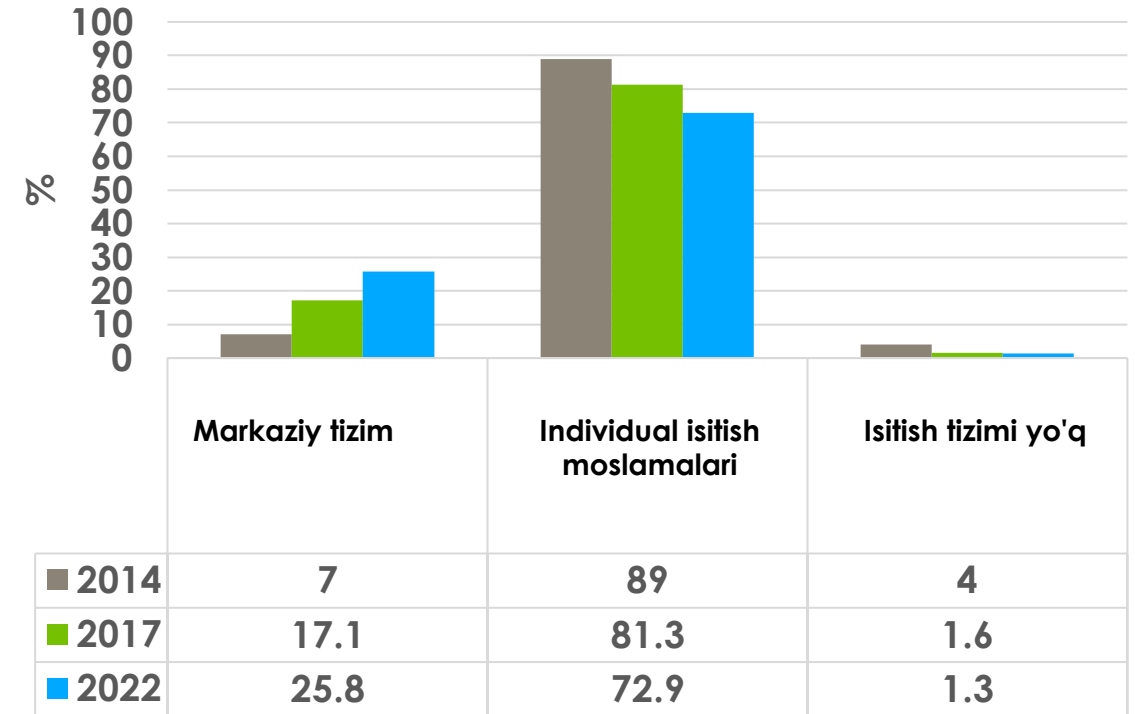
- Turli manfaatlar guruhlarida xabardorlik
- Iqtisodiyotning turli tarmoqlarida energiya samaradorligini oshirishdagi asosiy to'siqlarni tahlil qilish
- Siyosat samaradorligini baholashga yordam beradi (fokus-guruhlar, maslahatlar va boshqalar).

Energetika statistikasini yaxshilash va kengaytirish uchun tadqiqotlardan foydalanish. Gruziya tajribasi

Texnologiyalarni joriy etish sur'ati



Shaharlarda isitish tizimi

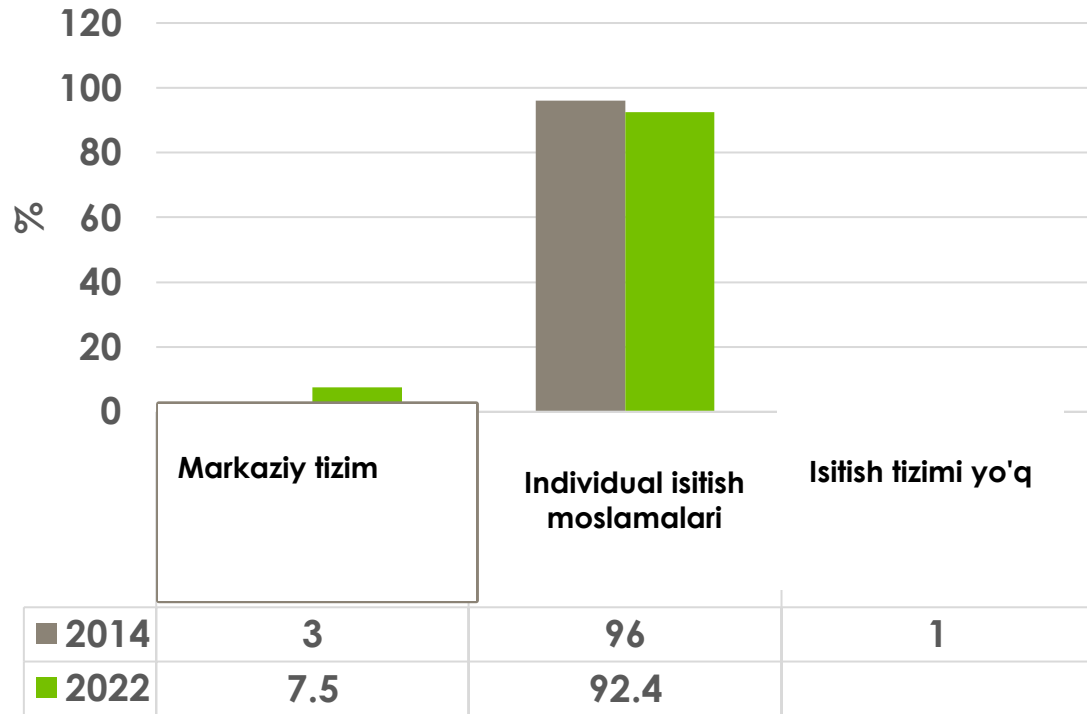


Ma'lumotlardan dinamikada texnologiyalarni o'zlashtirish sur'atlarini baholash, iste'molning elastikligini baholash va h. uchun foydalanilish mumkin.

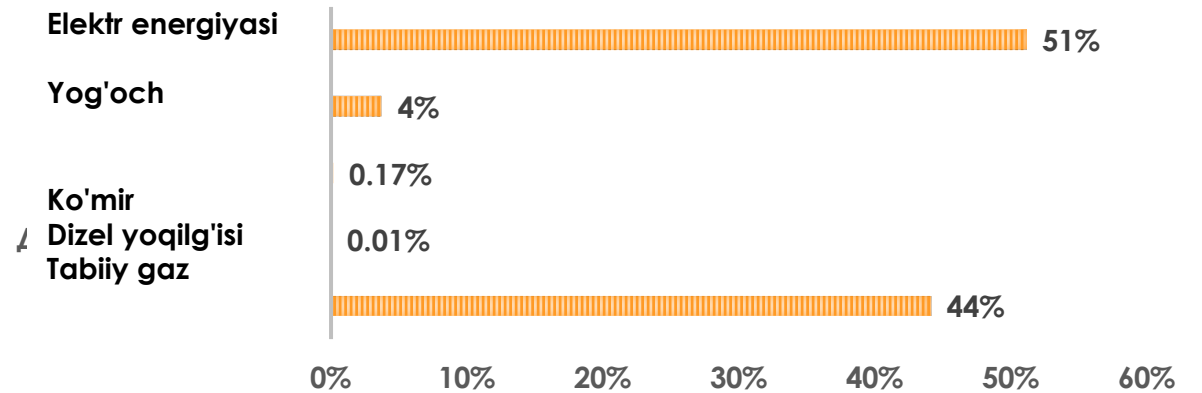
Ma'lumotlardan talabning elastikligini baholash, o'rta muddatli iste'mol prognozi uchun "optimal" isitish darajasini aniqlash va h. uchun foydalanilish mumkin.

Energetika statistikasini yaxshilash va kengaytirish uchun tadqiqotlardan foydalanish. Gruziya tajribasi

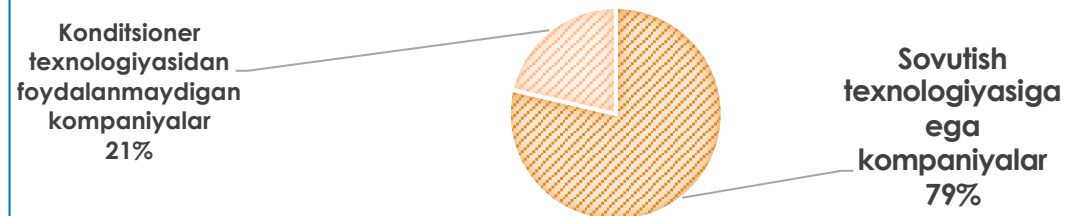
Qishloq aholi punktlarida isitish tizimi



TIJORAT SEKTORIDA ISITISH UCHUN ISHLATILADIGAN ENERGIYA RESURSLARI

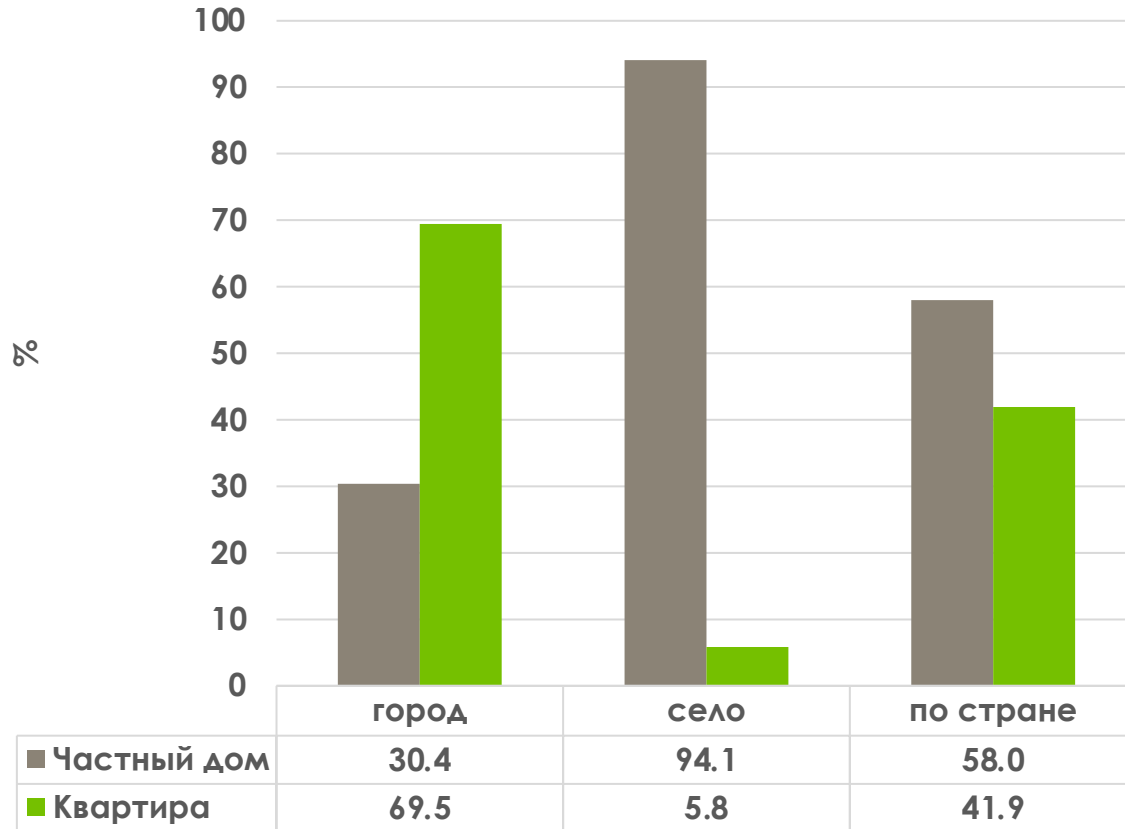


TIJORAT SEKTORIDA SOVUTGICH VA KONDITSIONER TEXNOLOGIYASINING MAVJUDLIGI

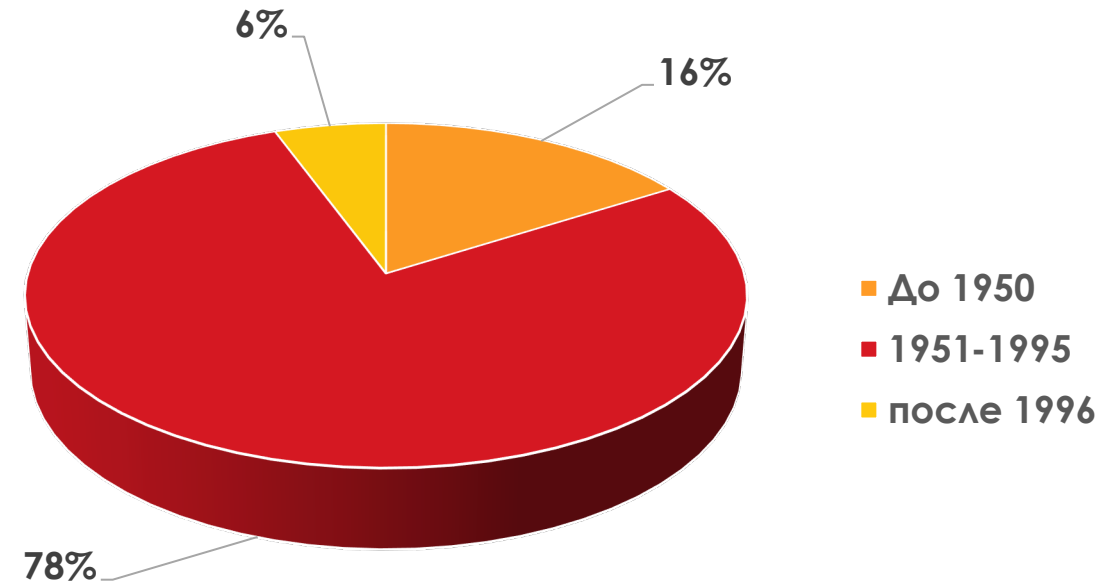


Energetika statistikasini yaxshilash va kengaytirish uchun tadqiqotlardan foydalanish. Gruziya tajribasi

Uy xo'jaliklarida uy-joy turlari 2022-y



Maishiy sektorda (shaharda) uy-joy qurilishi yili 2022-yil



Energetika siyosatini rejalashtirishda tadqiqot natijalaridan foydalanish. Gruziya tajribasi

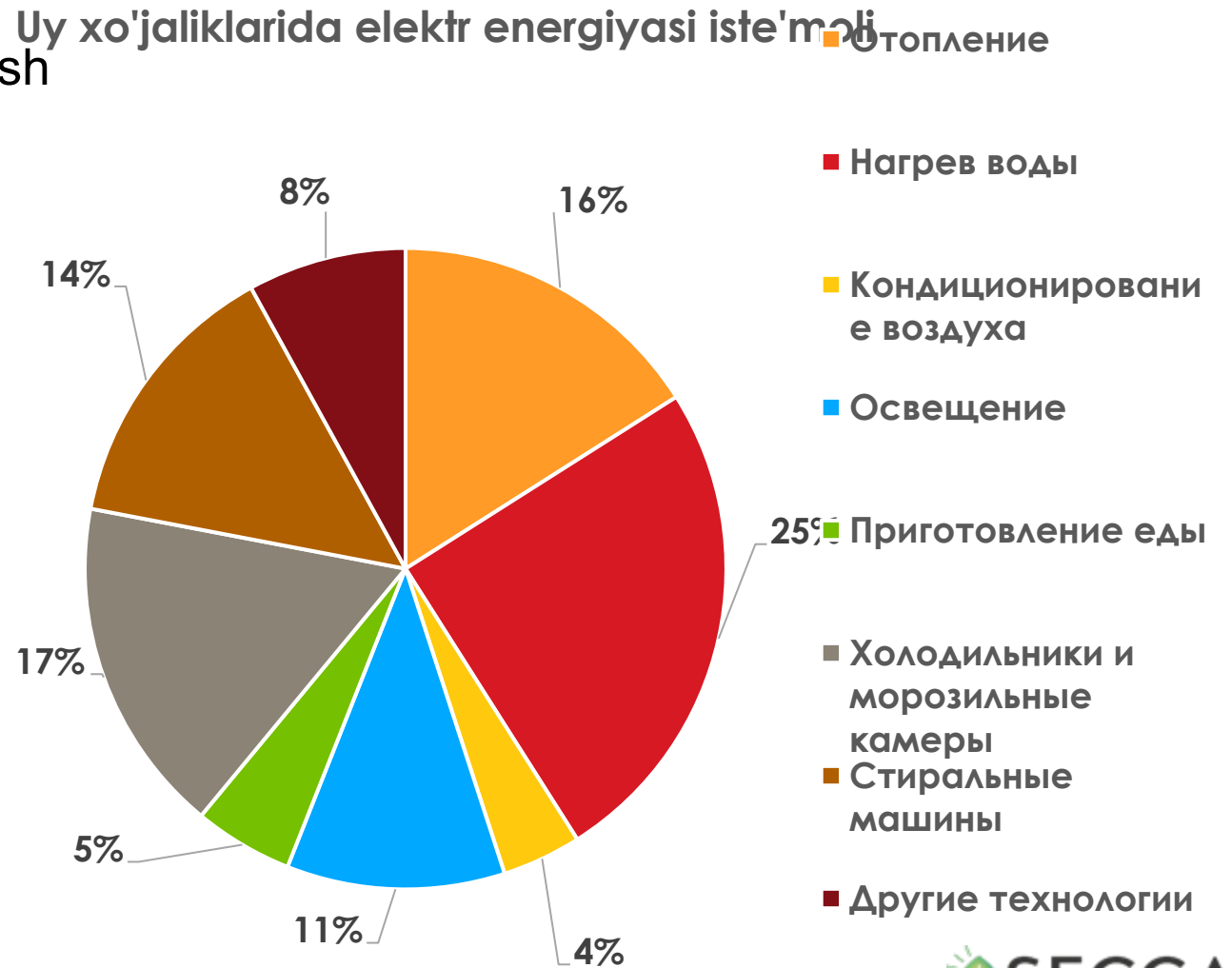
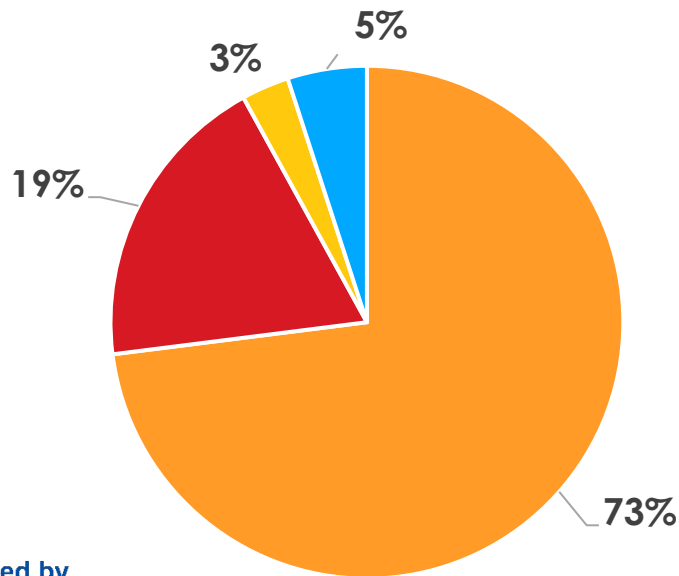
- Rasmiy tadqiqotlar va statistik ma'lumotlar Milliy statistika boshqarmasi tomonidan muntazam ravishda ishlab chiqariladi va nashr etiladi.
- Bundan tashqari, donorlar homiyligidagi loyihalar va tadqiqot tashkilotlari tizimsiz tadqiqotlarni olib boradi. Ma'lumotlar odatda ochiq bo'ladi.
- Gruziya Iqtisodiyot va barqaror rivojlanish vazirligi ekspertlar guruhi ko'magida energetika sohasini uzoq muddatli rejalashtirish MARKAL TIMES modelidan foydalanadi. Tadqiqot natijalari tarmoqning o'ziga xos xususiyatlarini maksimal darajada aks ettiradigan model strukturasi yaratishda muhim rol o'ynaydi. Quvvatni rejalashtirish uchun PLEXOS va WASP IV modellari qo'llaniladi.
- MARKAL TIMES, masalan, integratsiyalashgan energiya va iqlim rejasi, (Parij kelishuvini amalga oshirish doirasida) milliy darajadagi hissani mo'ljal qiluvchi energiya samaradorligi rejasi va boshqalar kabi strategik hujjatlarning asosini tashkil etuvchi ssenariylarni ishlab chiqish uchun qo'llaniladi.
- Tadqiqot natijalari energetika siyosatini chuqur tahlil qilish va tavsiyalarni ishlab chiqish uchun ham asos bo'lmoqda.

Energetika siyosatini rejalashtirishda tadqiqot natijalaridan foydalanish. Gruziya tajribasi

- Tadqiqotdan iste'molchi talabini boshqarishga qaratilgan siyosatni shakllantirishda foydalanish mumkin.

Yoritish texnologiyalari, 2014-y.

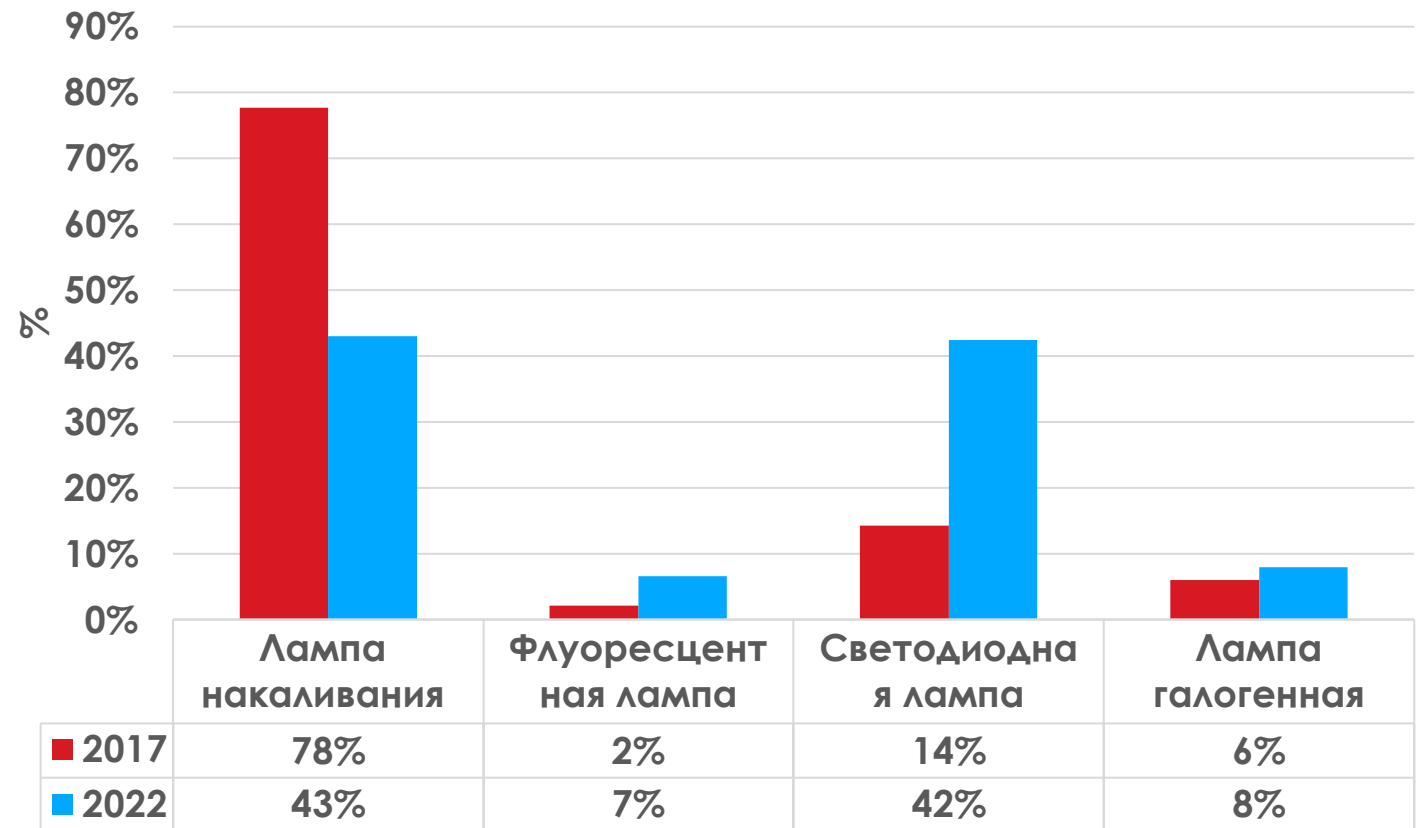
- Лампа накаливания
- Флуоресцентная лампа
- Светодиодная лампа
- Лампа галогенная



Energetika siyosatini rejalashtirishda tadqiqot natijalaridan foydalanish. Gruziya tajribasi

Milliy iqlim rejasi, shuningdek, energiya samaradorligi rejasiga muvofiq, cho'g'lanma lampalarni energiya tejamkor yoritish texnologiyalariga to'liq almashtirishga erishish maqsadida cho'g'lanma lampalar importi bo'yicha amaldagi me'yoriy hujjatlarni qayta ko'rib chiqish rejalashtirilgan.

Yoritish texnologiyalari, 2017 va 2022-yillar





E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT!

Natalya Shatirishvili
n.shatirishvili@weg.ge